

Nr 369.

Av herr **Ewerlöf m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga.*

Enligt beslut av 1947 års riksdag har den enligt 1941 års värnpliktslag fastställda utbildningstiden för de värnpliktiga om 450 dagar provisoriskt förkortats med 30 dagar. Nu föreslås i proposition nr 207 till årets riksdag en ytterligare provisorisk nedsättning med 60 dagar.

Med hänsyn till både nuvarande skärpta världspolitiska situation och det läge, i vilken frågan om utbildningstidens längd f. n. befinner sig, vilja vi hävda att det icke nu kan vara rimligt att ersätta gällande provisorium med ytterligare ett provisorium innebärande en väsentlig förkortning av utbildningstiden.

Beträffande frågans aktuella läge vilja vi erinra om att 1945 års riksdag i skrivelse den 13 juni 1945, nr 368, i samband med tillsättandet av 1945 års försvarskommitté, framhållit att delade meningar icke rådde därom att en god utbildning vore en viktig förutsättning för att ett försvarsväsende skulle kunna effektivt fylla sina uppgifter. Frågan om övningstidens längd skulle bedömas från denna utgångspunkt. Hänsyn måste också tagas till de skärpta krav, som det moderna kriget ställde på den enskilde soldaten. Huvudmotivet till 1947 års provisorium var önskvärdheten av ett uppehåll mellan kontingenternas ut- och inryckning, vilket skulle lämna befälet möjlighet till effektivare förberedande av utbildningsverksamheten. Man hoppades på militärt håll att härigenom trots minskningen i tid snarast kunna åstadkomma en förbättring av utbildningsresultatet. Huruvida detta blivit möjligt är ännu icke känt, då erfarenheterna från 1947 års provisorium ännu ej kunnat redovisas.

Icke heller föreligger annat material ägnat att möjliggöra ett principiellt ställningstagande till frågan om utbildningstidens längd. Sålunda komma försvarsgrenschefernas och överbefälhavarens yttranden över försvarskommitténs förslag i vad detsamma avser övningstidens längd att föreligga först den 1 juni i år. Några bestämda erfarenheter av eller resultat från den nu pågående försöksverksamheten beträffande rationalisering ha heller icke kunnat redovisas, eftersom denna försöksverksamhet ännu befinner sig i ett inledande skede. Därtill kommer att denna verksamhet icke fått stöd av modern utbildningsmateriel i tillräcklig omfattning.

En ytterligare provisorisk avkortning av utbildningstidens längd skulle

få allvarliga följder för krigsmaktens effektivitet. Härvidlag vilja vi hänvisa till arméchefens i proposition nr 207 redovisade uttalanden (s. 16—29). Det bör även påpekas att den föreslagna sammanslagningen för kavalleriets och det hästanspända artilleriets del av första tjänstgöringen med de båda repetitionsövningarna kommer att omöjliggöra samövningar i förband beträffande dessa delar av armén.

I nära samband med frågan om utbildningstidens längd står anskaffningen av utbildningsmateriel och utbildningsanläggningar, ett problem som f. n. är aktuellt inom armén och marinen. En verklig rationalisering av utbildningen förutsätter, såsom framgår av armé- och marinchefernas i proposition nr 207 redovisade uttalanden (s. 30, 43, 51), en avsevärd nyanskaffning på detta område.

I annan denna dag framförd motion ha vi därför hemställt om anslag till sådan anskaffning.

Vi vilja även i detta sammanhang beröra en annan fråga angående de värnpliktigas utbildning. I propositionen har departementschefen angivit att han icke f. n. är beredd att taga ställning till frågan om efterutbildningsövningens bibehållande. Förslag om anordnande av sådan har inte heller framlagts. Vi finna det högeligen angeläget att sådan övning anordnas under det nästkommande budgetåret. Försvarsorganisationen förutsätter att äldre värnpliktiga, som icke längre äro lämpade för sina krigsbefattningar, omskolas till andra. Detta omskolningsbehov beräknas uppgå till icke mindre än 40 % av de till efterutbildning inryckande kontingenterna. Särskild betydelse ha tillskotten av sålunda omskolad personal för luftvärnets del, då dess krigsorganisation i stor utsträckning bygger härpå. I annan ovan nämnd motion framföra vi därför förslag om anslag för anordnande i viss omfattning av efterutbildningsövning under nästkommande budgetår.

Under återopande av det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen ville besluta att under budgetåret 1948/49 de provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga, vilka antagits av 1947 års riksdag, fortfarande skola äga tillämpning.

Stockholm den 7 maj 1948.

K. G. Ewerlöf.

Fritiof Domö.

Karl Wistrand.

Georg Andrén.

Axel Mannerskantz.

Ebon Andersson.

Ivar Anderson.